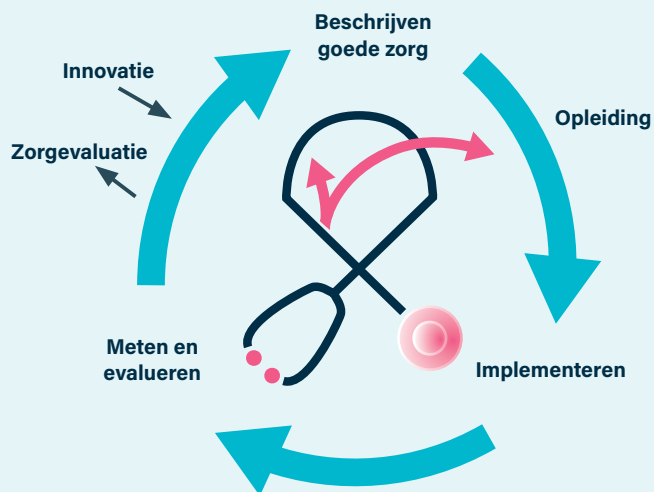

VOORBEELDEN EN EFFECTEN VAN ZORGEVALUATIE

De Nederlandse zorg mag gerekend worden tot een van de beste ter wereld. Zorgevaluatie vormt een belangrijk fundament onder deze goede zorg. Met zorgevaluatie (klinisch evaluatieonderzoek naar de effectiviteit van bestaande zorg en diagnostiek) verzamelen medisch specialisten continu nieuwe kennis over welke zorg voor welke patiënt effectief is. Daarmee draagt zorgevaluatie bij aan gepast gebruik van zorg, toegespitst op de unieke patiënt: toegankelijk, innovatief en betaalbaar.

ZORGEVALUATIE BINNEN DE KWALITEITSCYCLUS

28

KENNISAGENDA'S

300

KENNISVRAGEN

100

LOPENDE
ONDERZOEKEN

'Vergeleken met andere Europese landen is de medisch-specialistische zorg in Nederland efficiënt en van hoog niveau'

Peter Paul van Benthem, voorzitter Federatie Medisch Specialisten.

- We geven net als Zweden het kleinste percentage van de totale zorgkosten uit aan ziekenhuiszorg.
- Aantal bedden en de gemiddelde verblijfsduur liggen onder Europese gemiddelde.
- We leveren meer zorg buiten het ziekenhuis dan andere landen.
- Aantal dagbehandelingen ligt aanzienlijk boven het Europese gemiddelde.
- De uitgaven van Nederland voor de langdurige zorg liggen boven het Europese gemiddelde.
- Nederland staat op plek tien van de Europese landen wat betreft het % van bpp aan ziekenhuiszorg.

Bron: OESO-gezondheidsstatistieken

ZORGEVALUATIE IN HET HOOFDLIJNENAKKOORD

Zorgevaluatie werd in 2019 onderdeel van het Hoofdlijnenakkoord medisch-specialistische zorg. Met ondersteuning van het programma ZE&GG werken alle HLA partijen inmiddels samen om zorgevaluatie structureel onderdeel te maken van het reguliere zorgproces.

VOORBEELDEN UIT DE ONDERZOEKSPRAKTIJK

RÖNTGENFOTO'S BIJ CONTROLE GEBROKEN POLS OF ENKEL

Patiënten met een gebroken pols of enkel krijgen standaard rond de zes en twaalf weken na de breuk een röntgenfoto. Het is echter de vraag of dit wel effectief en noodzakelijk is. Uit dit onderzoek blijkt dat deze foto's niet standaard in alle gevallen gemaakt hoeven te worden. Minder foto's maken is goedkoper, legt minder druk op de zorg en zorgt voor een lagere stralingsbelasting. Gekeken naar het aantal pols- en enkelbreuken kan het verminderen van het aantal röntgenfoto's Nederland een jaarlijkse besparing opleveren van circa 4,5 miljoen euro.

'Zorgevaluatie is meer dan een behandeling wel of niet schrappen. Het gaat om het vertalen naar de praktijk van iedere unieke patiënt.'

Brief Federatie aan Tweede Kamer, juni 2019

CT-SCAN BINNEN 6 UUR NA ONTSTAAN VAN ACUTE HOOFDPIJN

Voorheen werd bij alle patiënten met acute hoofdpijn waarbij een CT-scan van de hersenen geen afwijkingen liet zien, een ruggenprik uitgevoerd om een hersenvliesbloeding uit te sluiten. Deze patiënten werden opgenomen in het ziekenhuis. De ruggenprik is vervelend voor patiënten en geeft achteraf vaak klachten zoals hoofdpijn bij het overeind komen. Uit onderzoek is gebleken dat de CT-scan van de hersenen zeer effectief is voor het vaststellen van bloed tussen de hersenvliezen, als de scan binnen 6 uur na het ontstaan van klachten wordt gemaakt. Als deze scan geen hersenvliesbloeding laat zien, kan een ruggenprik achterwege blijven. In Nederland gaat het om circa 920 patiënten per jaar. De meeste patiënten hoeven na de CT-scan niet opgenomen te worden in het ziekenhuis. Naast betere zorg voor de patiënt leidt deze behandeling tot minder ziekenhuisopnames en een besparing van circa 1,5 miljoen euro per jaar.

BETERE DIAGNOSTIEK DREIGENDE VROEGGEBOORTE

Jaarlijks hebben bijna 20.000 zwangere vrouwen symptomen van dreigende vroeggeboorte. Veel van deze vrouwen werden voorheen opgenomen in het ziekenhuis, maar ruim 50% beviel vervolgens toch niet vroegtijdig. Deze vrouwen kregen daardoor veel onnodige stress, en een opname en behandelingen die achteraf gezien niet nodig waren. Daarom is er onderzoek gedaan naar een betere methode om deze diagnose te stellen. Een inwendige echoscopische meting, met een extra test om een specifiek eiwit aan te tonen, bleek veel effectiever te zijn om te voorspellen welke vrouwen opgenomen moesten worden. Dokters kunnen nu veel meer vrouwen met symptomen van vroeggeboorte geruststellen en naar huis laten gaan. Daarmee worden onnodige opnames, behandelingen en overplaatsingen voorkomen en besparen we ruim een miljoen euro zorgkosten per jaar.

LAGERE DOSIS RITUXIMAB BIJ REUMATOÏDE ARTRITIS

Ongeveer 70.000 mensen in Nederland zijn onder behandeling bij een reumatoloog voor hun reumatoïde artritis. Van hen gebruiken 3.000 patiënten het innovatieve geneesmiddel rituximab. Dit is veilig en effectief, maar geeft ook iets meer kans op infecties en gaat gepaard met forse medicijnkosten. Uit onderzoek blijkt dat een fors lagere dosis van deze biological (tot 1/5 van de dosis) vrijwel hetzelfde effecten geeft en 50 procent minder infecties. Dat scheelt in Nederland honderden infecties en vier tot zeven miljoen aan medicatiekosten per jaar.

‘Zorgevaluatie doen we niet om zorgkosten te besparen. We doen het om de kwaliteit van zorg te verbeteren. En als de kwaliteit verbetert levert dat vanzelf besparingen op.’

Jelle Ruurda, chirurg en bestuurslid Federatie Medisch Specialisten

NUT VAN VOCHT BIJ CONTRASTONDERZOEK

Bij onderzoeken met contrastmiddelen werd altijd vocht toegediend, om nierschade te voorkomen. Op jaarbasis werden hiervoor 100.000 – 150.000 patiënten per jaar een of twee dagen opgenomen in het ziekenhuis. Deze behandeling is niet zinvol, zo blijkt uit onderzoek. Door deze behandeling af te schaffen, vermindert zowel de beddendruk als de belasting voor patiënten, omdat zij nu niet meer hoeven te worden opgenomen in het ziekenhuis. Hierdoor worden ook complicaties van deze infusen zoals hartfalen vermeden. Daarmee wordt er in Nederland per jaar ruim vijftig miljoen euro aan zorgkosten bespaard.

‘Met zorgevaluatie weten we beter welke behandelingen effectief zijn voor welke patiëntengroep. Het betekent echter niet dat behandelingen waarvan de effectiviteit nog niet bewezen is, zinloos zijn. Niet bewezen effectief is niet hetzelfde als bewezen niet-effectief.’

Peter Paul van Benthem, kno-arts en voorzitter Federatie Medisch Specialisten

SPREIDBROEK VOOR BABY'S MET AFWIJING VAN HET HEUPGEWRICHT

Baby's van drie maanden met een afwijking in het heupgewricht (heupdysplasie), krijgen een spreidbroek die ze een aantal maanden 23 uur per dag moeten dragen. Dat is onpraktisch en bewerkelijk voor de ouders en beperkt de bewegingsvrijheid van de baby's. Uit onderzoek blijkt dat de meeste kinderen geen spreidbroek nodig hebben. De heupdysplasie normaliseert bij deze groep vanzelf met de tijd. In veel gevallen kan dus volstaan worden met afwachten en actieve controle. Dit kan veel overbehandeling voorkomen: met 4.250 baby's per jaar die heupdysplasie hebben, is circa 1,5 miljoen euro op jaarbasis te besparen.

PIJN BIJ NIERSTEENKOLIEKEN

Al jarenlang krijgen patiënten met niersteenkoliek tegen de pijn een infuus met een medicijn tegen krampen van de urineleider: scopolaminebutyl. Het effect hiervan werd betwijfeld en is daarom onderzocht. Deze studie laat zien dat dit anti-krampmedicijn geen effect heeft op pijnklachten bij niersteenkoliek. De patiënt krijgt nu nog steeds pijnstilling, maar hoeft niet meer opgenomen te worden om een infuus met scopolaminebutyl te krijgen. Dit leidt tot minder verpleegkundige handelingen, een kortere opname-duur, lagere zorgkosten en meer opnamecapaciteit in het ziekenhuis. Andere voordelen zijn minder medicijnkosten, minder medicijngebruik en minder bijwerkingen voor circa 13.000 patiënten per jaar.

GEBRUIK GOEDKOOP MIDDEL BIJ MACULADEGENERATIE

Maculadegeneratie is de voornaamste oorzaak van blindheid en slechtziendheid in Nederland: in 2016 waren er zo'n 120.000 patiënten en dat aantal neemt toe. Jaarlijks krijgen ongeveer 30.000 patiënten als behandeling een injectie in het oog. Vaak is daarna een onderhoudsbehandeling nodig. Hiervoor werden vaak de dure geneesmiddelen Lucentis en Eylea gebruikt. Uit dit onderzoek blijkt dat het goedkopere middel Avastin (dat niet geïndiceerd was voor ooginjecties) net zo effectief is als de andere middelen. Behandeling met Avastin kost circa 6.000 euro per patiënt minder per jaar dan Lucentis en 4.000 euro per patiënt minder dan Eylea. Het gebruik van Avastin bij maculadegeneratie is dus verantwoord en gezien de lagere kosten heeft dit nu de voorkeur.

TELEMONITORING BIJ IBD-PATIËNTEN

80.000 Nederlanders lijden aan de darmaandoening IBD. Zij moeten vaak naar het ziekenhuis voor standaardcontroles. Dit is ingrijpend voor de patiënt, en het zorgt voor drukte op de poli waardoor er lange wachtlijsten zijn. Daarom is er onderzocht of het monitoren op afstand een goed alternatief is. Onderzoek laat zien dat het gebruik van telemonitoring bij deze patiënten leidt tot betere zorguitkomsten en een kostenbesparing van 550 euro per patiënt per jaar (in totaal circa 4,4 miljoen euro per jaar). Het aantal ziekenhuisopnames nam af met 50% en het aantal polibezoeken met 36%, waardoor patiënten die echt gezien moeten worden, sneller aan de beurt zijn.